

Pedagoginen johtaminen ammatillisessa koulutuksessa

2.2 Pedagogisen johtamisen käsite

Pedagogisella johtamisella tarkoitetaan tässä arvioinnissa ammatillisen koulutuksen tavoitteiden ja tutkinnon perusteiden mukaisen opetuksen ja ohjauksen johtamista, opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamisen johtamista ja toimintakulttuurin johtamista. Pedagogisen johtamisen tehtävänä on varmistaa tutkinnon perusteiden mukaisten opetussisältöjen, opetuksen ja ohjauksen ja oppimisympäristöjen ajantasaisuus, työelämävastavuus sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön osaaminen ja toiminnan lainmukaisuus.

Bergströmin ja Mäen (2019) mukaan ammatillisen koulutuksen pedagogisen johtamisen tutkimus ja määrittely on ollut melko vähäistä, sillä johtamisen tutkimus on painottunut varhaiskasvatuksen ja peruskoulun johtamisen ympäristöihin. Pedagoginen johtajuus voidaan käsittää Bergströmin ja Mäen mukaan kapeasti opetuksen ja ohjauksen organisointina tai laajemmin pedagogiikan johtamisena. Opetustyön organisointiin painottuvassa käsityksessä nähdään johtamistyön keskittyvän opetuksen järjestämiseen, valvomiseen ja ohjaamiseen rakenteellisesti, kuten opettajien rekrytointiin ja lukujärjestyksiin eikä pedagogiikan johtamisen varsinaisesti koeta kuuluvan johtamiseen. Toisessa näkökulmassa painottuu pedagogiikan johtaminen. Pedagogiikan johtajien työssä painottuu henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen ja oppilaitoksen pedagogista toimintaa ja osaamisen kehittäminen. (Bergström ja Mäki, 2019, s. 93–95.)

Ammatillisen koulutuksen kehittämissyhtiö AMKE:n pedagogisen toiminnan mallissa pedagoginen johtaminen määriteltiin koulutusorganisaatioiden arjessa tapahtuvaksi toiminnaksi, jonka tavoitteena on varmistaa laadukas opetustoiminta ja hyvinvoiva työyhteisö (AMKE 2012). Mallissa oppimisen johtaminen nähdään pedagogisen johtamisen keskeisenä prosessina, jonka avulla strategiset tavoitteet jalkautuvat oppimisen ydinprosesseihin ja koulutuksen järjestäjän päivittäiseen toimintaan. Pedagoginen johtajuus ymmärretään mallissa jaettuna johtajuutena, joka ulottuu organisaation eri tasoille, ja sen vastuuta kantavat strateginen johto, keskijohto sekä lähiesihenkilöt omine tehtävineen, vastuualueineen ja rooleineen. (AMKE 2012.)

Pedagogisesta johtamisesta on yleisesti käytetty jakoa kolmeen toisiaan täydentävään johtamisen ulottuvuuteen. Ulottuvuuksia ovat pedagogiikan johtaminen, pedagogisesti johtaminen ja pedagogisen yhteisön johtaminen (af Ursin, 2012; Kalavainen & Keurulainen, 2010).

Laajasti ymmärrettynä pedagogisella johtamisella tarkoitetaan pedagogiikan johtamista, pedagogisesti johtamista ja pedagogisen yhteisön johtamista. Sen avulla varmistetaan koulutusorganisaation strategisten tavoitteiden toteutuminen oppimisen ydinprosesseissa sekä koulutuksen järjestäjien muussa toiminnassa. Pedagogisen toiminnan johtamista tarkastellaan tässä arvioinnissa oppilaitoksen ydinprosessina, joka koskettaa koko yhteisöä. (Lahtero ym., 2021, s. 329; Lahtero & Salonen 2022, s. 56).